

Ignát HERRMANN – Pavla KORITENSKÁ – Josef ŠRÁMEK, *V pevnosti. Kritická reedice knihy Ignáta Herrmanna, Hradec Králové, Muzeum východních Čech v Hradci Králové 2021, 223 s. ISBN 978-80-87686-42-3.*

Ignát Hermann (1854–1935) je dnes literátem po výtce učebnicovým a existuje předpoklad blížící se realitě, že pro současné žactvo povětšinou nikterak atraktivním. Tak, jako mnozí další z těch, kdo byli oblíbeni a milováni ve druhé polovině 19. století. Na rozdíl od lehce znuděných středoškoláků však aktuálně kouzlo, a především vypovídací hodnotu, leckterých z Hermannových děl objevují historikové. Neuvěřitelně pracovitý autor obdařený schopností bystře se dívat kolem sebe a stejně tak brilantně glosovat se stal cenným svědkem uplynulého času. Je proto celkem pochopitelné, že jeho vzpomínky na válečný Hradec Králové z roku 1866 přitáhly pozornost současných editorů. Původně – v roce 1896 – text vycházel v *Nedělní zábavné příloze Národních listů* jako vzpomínky Vojty Machatého podepsané za redakci Ypsilon, což byly pseudonymy Ignátem Herrmannem používané. Následně byl tento text, až po autorově smrti, městem Hradec Králové vydán k prvnímu zájezdu Spolku československých bibliofilů ve dnech 27. a 28. září 1936 do Hradce Králové, za spolupráce akad. malíře Josefa Heřmana. Jednalo se tedy v podstatě o bibliofilii. Nešlo o jediné Herrmannovo vzpomínání na Hradec Králové, ale válka viděná očima dvanáctiletého chlapce, byť zpracováno zpětně, takže jistě bez části autentických emocí, je zajímavý obrázek i po více než 150 letech.

Autorský tandem edici doplnil o poměrně rozsáhlé pojednání o Ignátu Herrmannovi všeobecně. Zajímavou samostatnou kapitolou je pak pojednání o spisovatelově pracovně, která se jako celek prakticky ihned po jeho smrti stala – tehdy ceněným – exponátem královéhradeckého muzea. Na osudech této muzejní expozice, která v současné době neexistuje a její jednotlivé součásti, pokud jsou vůbec identifikovatelné, jsou rozptýleny v jednotlivých muzejních sbírkách, je ukázán rozdílný přístup k muzejním předmětům a sbírkám v různých dobách 20. století. V kontextu nové edice jde o zajímavé doplnění širších souvislostí v dlouhém čase. Naopak s orientací v prostoru napomáhá zvědavému čtenáři kapitola o královéhradecké pevnosti, včetně rámcového vykreslení jejího postupného, několikrát odkládaného, konce. Na závěr se editoři pokusili o téměř nemožné. V kapitole *Válka z roku 1866 jako určující kontext vzpomínek Ignáta Herrmanna* zpracovávají přehledně, ale ne pouze v prosté časové ose či tabulkovým výčtem, průběh tohoto krátkého, ale intenzivního vojenského střetu v prostoru českých zemí, nejenom kolem Hradce Králové. Což je při obrovském množství prací na stejné nebo podobné téma úkol z kategorie heroických, který se však s ohledem na charakter publikace zadařil tím správným a přijatelným způsobem.

Takto vzniklý celek doprovází velmi bohatá příloha fotografií vycházející nejenom ze sbírek Muzea východních Čech, ale i sbírek soukromých. Odlehčuje především partie odborného pojednání, ale souvisí samozřejmě i s editovaným textem vzpomínek.

Práce je svou výpravností a stylem zacílena především na lehce poučenou laickou veřejnost, kterou má šanci upoutat jak doprovodnými odbornými texty, tak především memoárovou edicí. V ní rezonuje z lidských dějin nevymýtitelné téma války ve výseku zúženém na pohled dětských očí a doběh chlapeckých nohou. Což je zároveň prostor, do něhož se vešly detaily jinak nezachytitelné, protože neodpovídající modelu hrdiny: živého nebo mrtvého, ale ne takového, který například má bezprostředně po prohrané bitvě hlad, ale stydí se požádat o kousek chleba, protože je sice unavený, ale nezraněný důstojník, a ne prostý řadový voják. Možná takové momenty mohl text zdůraznit právě proto, že se k událostem autor vracel s třicetiletým odstupem jako zralý muž schopný domýšlet mnohé z toho, co se dětským očím jevilo přetržité.

Ve čtvercovém formátu 210 na 210 mm s výrazným motivem města Hradec Králové z 19. století na obálce má nová publikace pracovníků Muzea východních Čech v Hradci Králové šanci získat zájem nejenom náhodných návštěvníků muzea, ale i regionálních znalců a patriotů.

doc. PhDr. Marie Macková, Ph.D.

Ústav historických věd, Fakulta filozofická,

Univerzita Pardubice

marie.mackova@upce.cz

ORCID: 0000-0002-1905-1604